

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmistelu ja sisältö

YM:n ilmastoyksikkö
Tammikuu 2025

Uuden Kaisu-suunnitelman valmistelu

- Tällä vaalikaudella päivitetään ilmastolain mukaisesti keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma – tällä kertaa kyse on Kaisu 3:sta.
- Edellinen suunnitelma annettiin eduskunnalle kesällä 2022. Siinä tarkasteltiin erityisesti vuosien 2030 ja 2035 tavoitteiden saavuttamista.
- Kaisuun kohteena on taakanjakosektorin päästöt ja politiikkatoimet. Suunnitelman sisältövaatimukset on määritelty ilmastolaissa.
- Kaisuun valmistelun koordinoinnista vastaa ympäristöministeriö.
- Uusi Kaisu on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2025 alkupuolella.

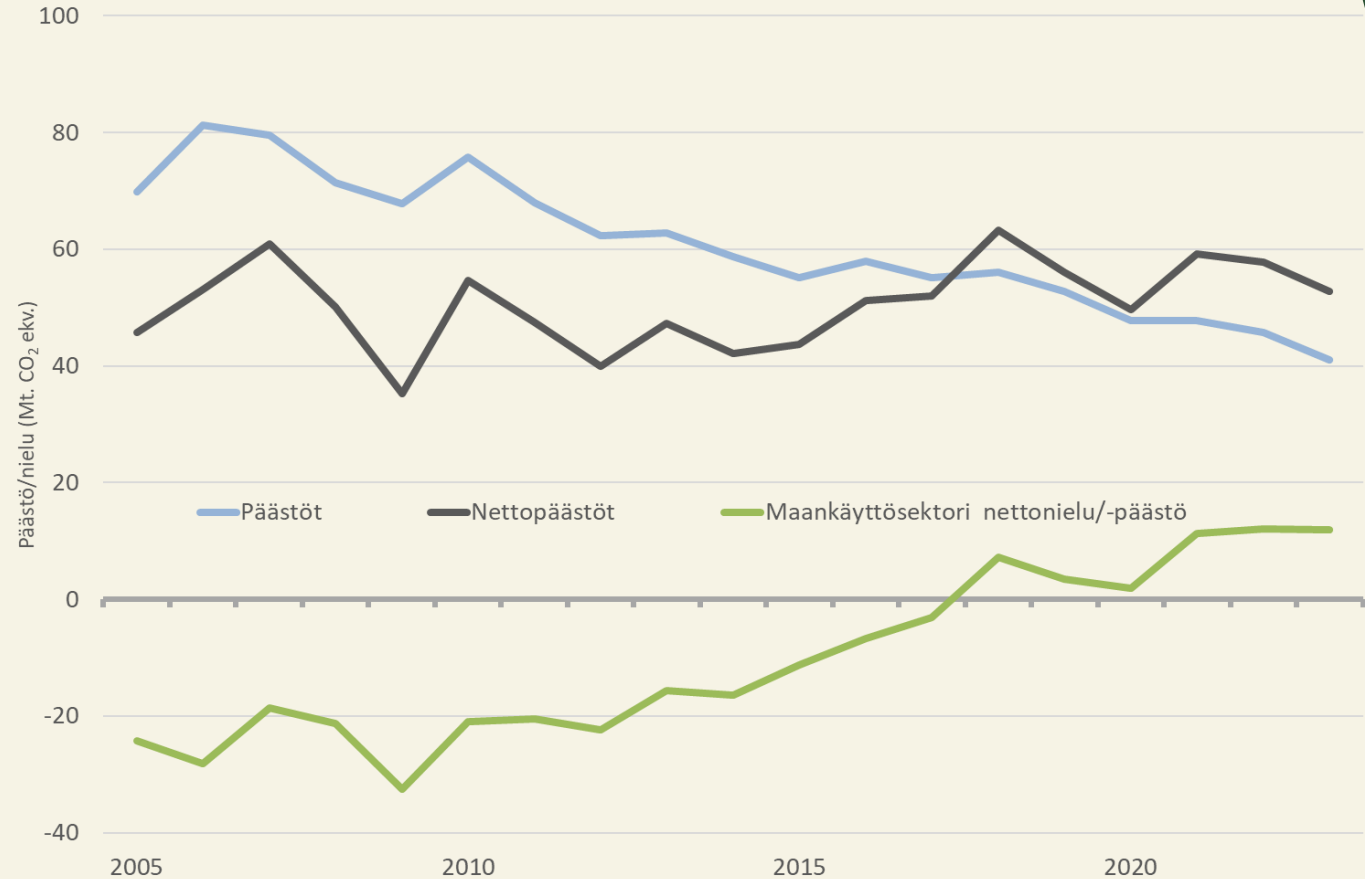
Kaisu 3:n valmistelun lähtökohdat

- Uuden Kaisun valmistelu on käynnistynyt viime vuoden lopulla erityisesti tietopohjan päivittämisen ja työn suunnittelun osalta. Lähtökohdiana on arvioida taakanjakosektorilla tarvittavia toimia vuosien 2030 ja 2035 tavoitteiden saavuttamiseksi mutta päästökehitystä tarkastellaan vuoteen 2040 asti. Ilmastovuosikertomuksessa 2024 on todettu lisätoimien tarve.
- Valmistelutyö tapahtuu rinnakkain energia- ja ilmastostrategian valmistelun kanssa hyödyntäen samoja skenaarioita. Syyskuussa 2024 ministeriöiden edustajista koostuva kontaktiryhmä on aloittanut työnsä valmistelun tukemiseksi.
- Päivitetty perusskenaario on valmistunut kesäkuussa 2024 PEIKKO-hankkeen tuottamana. Poliittikkaskenaarioiden valmistelu on tämän jälkeen käynnistynyt osana RePowerEU-hankekokonaisuutta (KEITO-hanke).
- Uuden Kaisun valmistelun ja mitoituksen lähtökohdina ovat tarvittavat päästövähennystoimet vuosille 2030 ja 2035, huomioon ottaen hallitusohjelman linjaukset taakanjakosektoriin kuuluvien toimialojen toimista.

Päästö- ja nielukehitys 2005-2023

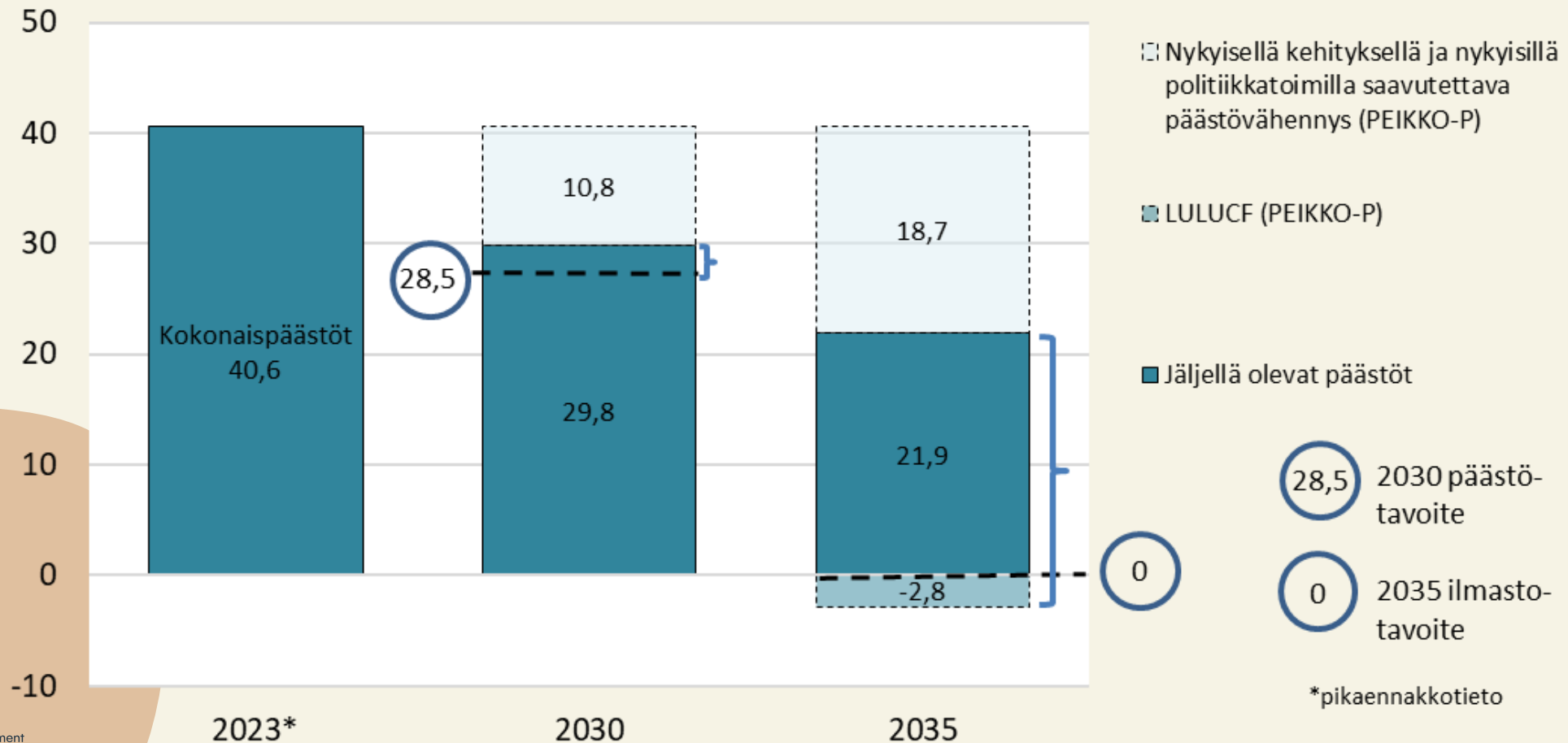
- Kokonaispäästöt (pl LULUCF) ovat laskeneet odotuksia nopeammalla tahdilla, syynä erityisesti päästökaupan ohjausvaikutus.
- Taakanjakosektori on edennyt hitaammin mutta sekin oikeaan suuntaan ja EU-velvoitteiden mukaisesti.
- Maankäyttösektorin nettohiilinielu on pienentynyt vuoden 2005 jälkeen merkittävästi. Viime vuosina on ollut sektori on ollut nettopäästölähde.
- Nettohiilinielun romahtamisen vuoksi nettopäästöt eivät ole vähentyneet vuoden 2005 jälkeen.

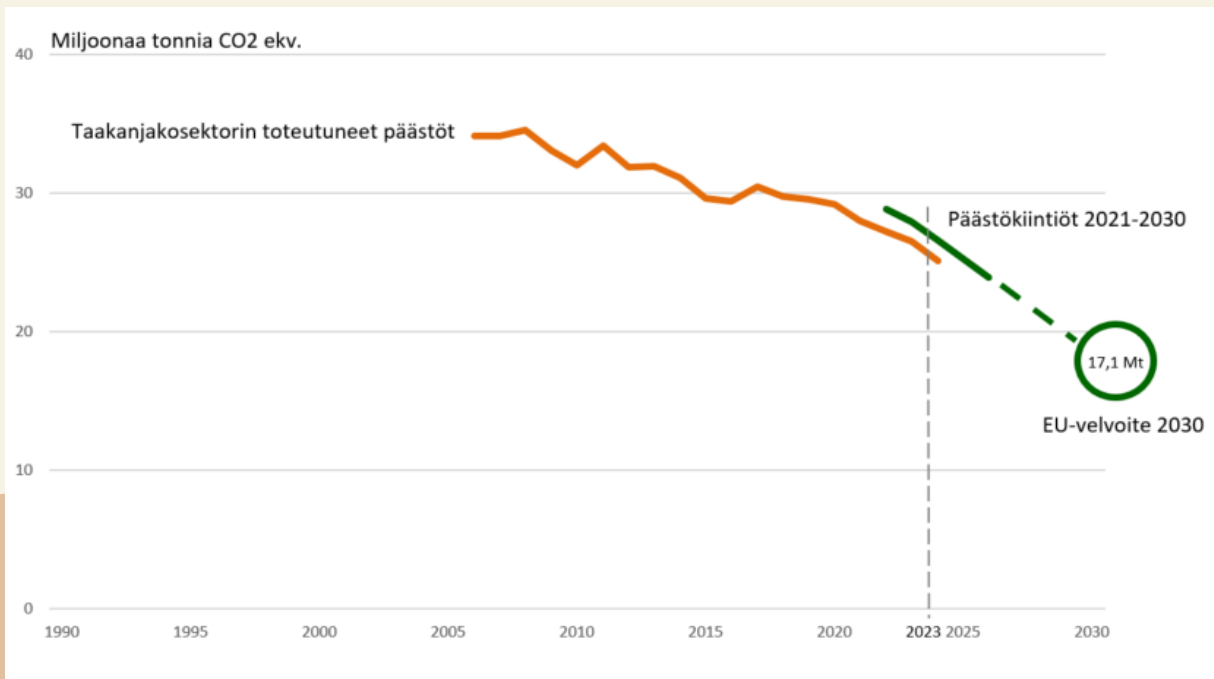
*Vuoden 2023 ennakkotieto

Ilmastolain tavoitteet vuosille 2030 ja 2035 (PEIKKO WEM-P)

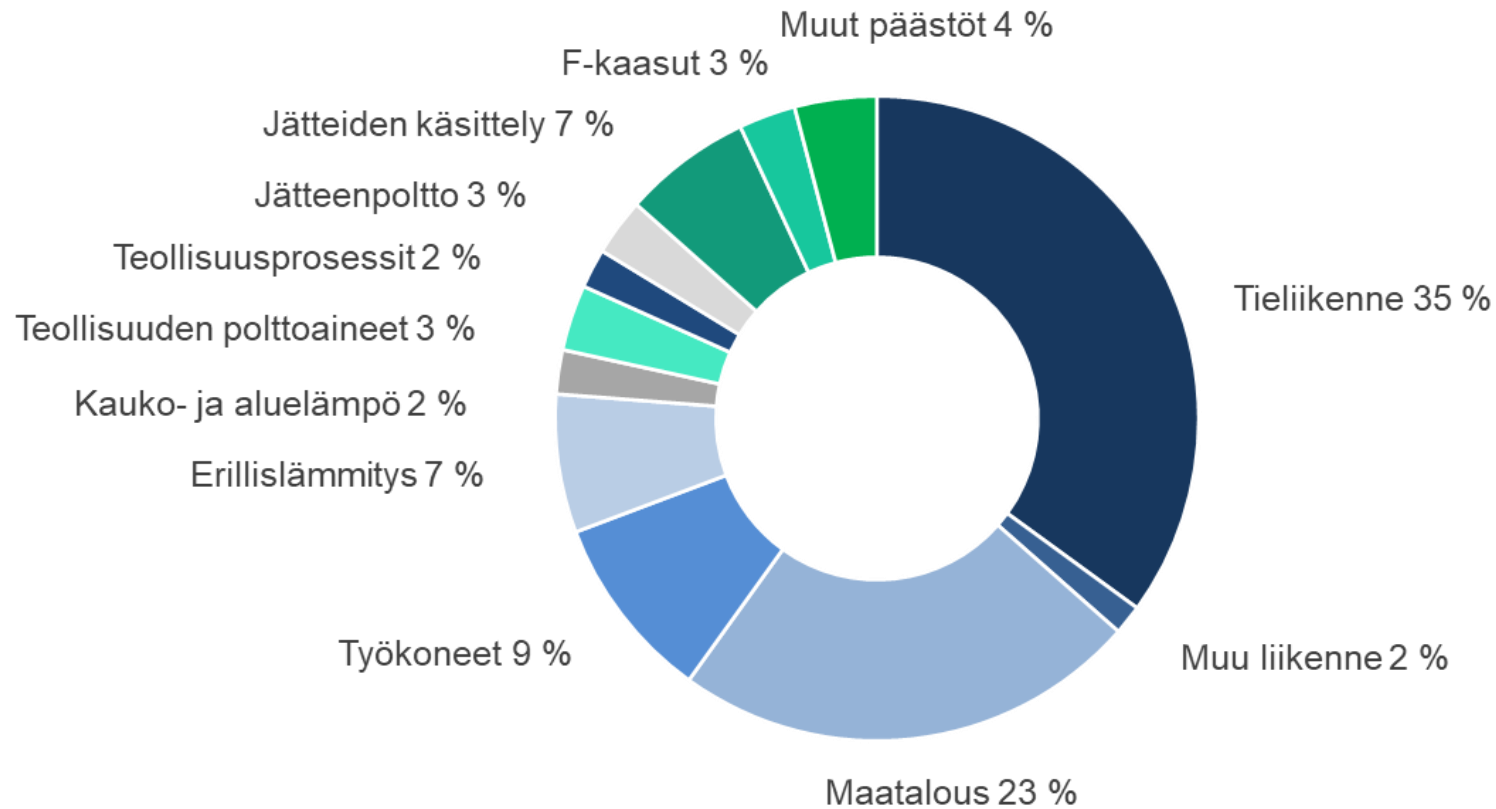
Taakanjakosektorin päästökehitys suhteessa kiintiöön

- Taakanjakosektorin päästöt ovat trendinomaisesti vähentyneet vuodesta 2005 (-26 %)
- Taakanjakosektorin päästökauppiöura on edelleen auki vuosilta 2026-2030.
- Oheisessa kuvassa estimoitu miltä lopullinen kiintiöura voi näyttää.
- Vuosina 2021-2023 kehitys on ollut suotuisaa suhteessa kiintiöihin → puskuri on olemassa yksiköiden pankitusmahdollisuuden takia.
- Peikko-tulosten mukaan vaje vuonna 2030 olisi nykytoimiskenaariossa n. 1,7 Mt CO2 → keskustelua uusista toimista tarvitaan!

Taakanjakosektorin päästöjakauma 2023

Tieliikenne, maatalous, työkoneet ja erillislämmitys vastaavat yhteenlaskettuna $\frac{3}{4}$ -osaa taakanjakosektorin päästöistä. Kehitys näiden osalta on ratkaisevaa. Sektorit ovat kuitenkin vähentäneet päästöjä hyvin eri tahdissa.

Taakanjakosektorin velvoite

	2021	2022	2023
Päästökiintiö	28,8	28,0	26,6
Päästöt	27,2	26,6	25,5
Erotus	1,6	1,4	1,1

- Vuoden 2021, 2022 ja 2023 päästökiintiöt alitettiin selvästi. Kertyneellä ylijäämällä (yht. n. 4,1 Mt CO₂-ekv.) voidaan tarvittaessa kompensoida tulevien vuosien mahdollisia kiintiöiden ylityksiä.
- Lopulliset kauden 2021–2025 velvoitteen saavuttamisen tarkastelussa käytettävät päästötiedot vahvistuvat vasta 2027. Kiintiöt näille vuosille on jo kiinnitetty.
- Kiintiöt jaksolle 2026-2030 vahvistetaan myöhemmin (vuonna 2025). Kiintiöt kiristyvät vuosi vuodelta vuoteen 2030 asti.
- Tehtyjen arvioiden perusteella jakson 2021-2030 loppua kohti kiintiöiden ylitysten todennäköisyys kasvaa.

Kaisun mitoituksen lähtökohdat

Tavoitteet:

- EU:n taakanjakoasetuksen mukainen velvoite jaksolle 2021-2030: **50 %:n päästövähennys** vuonna 2030 + päästökiintiöura.
 - Kaisu ja sen mukaiset toimet keskeisiä.
 - Taakanjakoasetuksen mukaiset joustot käytettävissä.
- Ilmastolain tavoite vuodelle 2030: **60 % päästövähennys**
 - Kaisu ja energia- ja ilmastostrategia yhdessä muodostavat päästövähennyspolun. Kaisun osuus päästöistä selvästi yli puolet.
- Ilmastolain tavoite 2035: **hiilineutraalius**
 - Kaisu yhdessä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman Misun ja energia- ja ilmastostrategian kanssa määrittävät kokonaisuuden

Johtopäätökset:

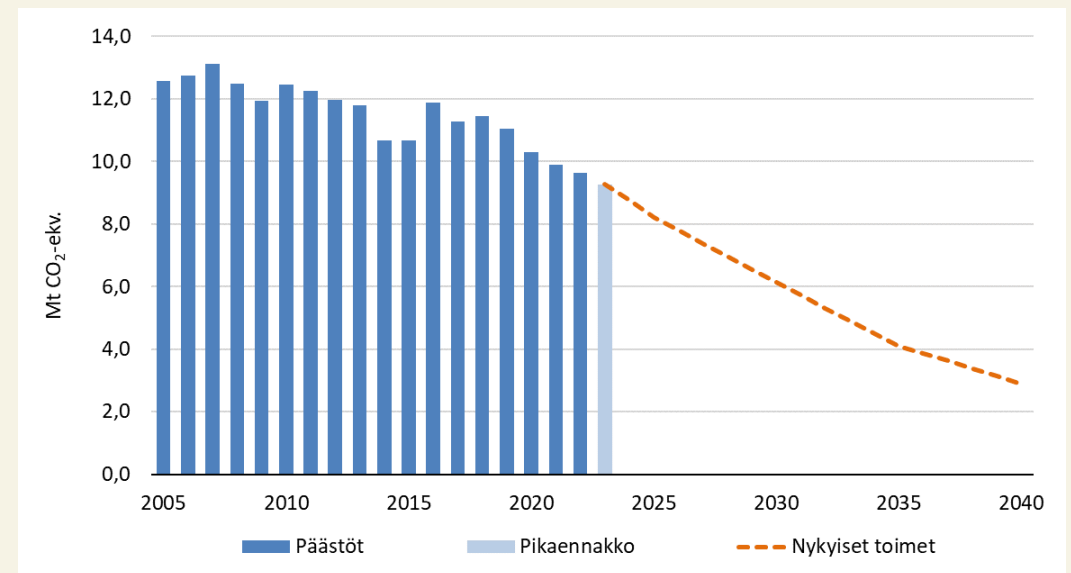
- Kaisu 3:ssa tulee määritellä riittävästi toimia, jotta taakanjakosektori voi täyttää omat velvoitteensa, mutta myös antaa riittävän kontribuution ilmastolain mukaisiin tavoitteisiin.
- Uusia toimia tullaan tarvitsemaan, koska kaikkia Kaisu 2:n toimia ei olla toteuttamassa täysimääräisesti. Vuoden 2024 ilmastovuosikertomuksessa myös todettu lisätoimien tarve. Suunnitellut heikennykset esim. jakelovelvoitteeseen vaikuttavat myös päästökehitykseen.

- **Merkittävä riski** on LULUCF-sektorin vajeen siirtyminen taakanjakosektorin kannettavaksi.

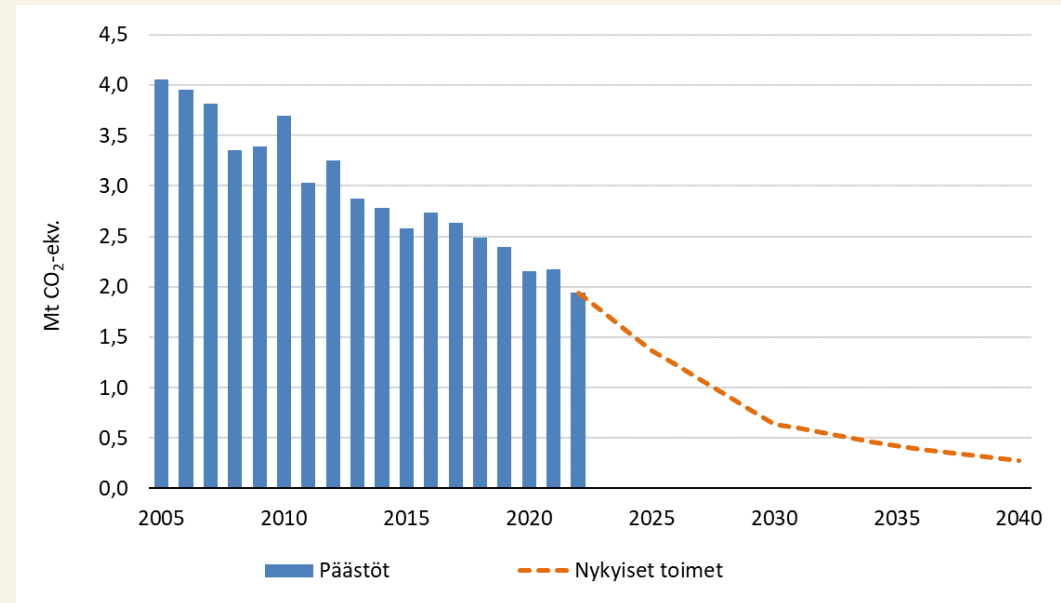
Esimerkkinä liikenne – mahdolliset toimet

- Jakeluinfratuet (sekä julkiset että asuinrakennukset)
- Jakelijoiden päästökauppa ja ammattidiesel
- Dieselin (ja kaasun) verotuen poistaminen
- Ajoneuvojen hankintatuet
- Kestävän liikenteen edistäminen yhteistyössä valtion ja kuntien kanssa

Esimerkkinä asuminen – mahdolliset toimet

- Fossiilisesta öljy- ja kaasulämmityksestä luopumisen avustus pientaloille
- Asuinrakennusten energia-avustus
- Kevyen polttoöljyn bio-osuuden korotus
- Energianeuvonnan tehostaminen

Päästökehitys jatkuu suotuisana nykyisillä toimilla mutta lisätoimilla sitä voi vauhdittaa

Öljylämmityksestä luopumisen tuki

- Kyse investointiavustuksesta joka on liikkunut 2500-4000 euron välillä
- Tukea on tähän asti myönnetty n. 30 000 kiinteistölle, arvioitu päästövaikutus on n. 0,14 Mt CO₂-ekv.
- Tukea on vielä hieman jakamatta mutta viimeistään kesällä 2025 määrärahat loppuvat.
- Valtion kannalta päästövähennyksen hinnaksi on tullut n. 28 euroa per tonni.
- Tuloverotuksessa on edelleen kotitalousvähennys käytettävissä oleva tukimuoto tähän tarkoitukseen.
- Jatkossa uuden sosiaalisen ilmastorahaston kautta saattaa olla mahdollista tukea lämmitystapamuutosinvestointeja.
- Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan tavoitteena on luopua rakennusten öljylämmityksestä vuoteen 2030 mennessä.

Asuinrakennusten energia-avustus

- Avustusta sai hakemuksesta vuoteen 2023 asti. Vaatimuksena oli energiatehokkuuden parantaminen merkittävästi määräyksiä parempaan tasoon.
- Avustetuista asunnoista sijaitsi asuntoyhteisöissä 96% ja omakotitaloissa 4%.
- Avustusten avulla saavutettu energiasäästö ja päästövaikutus kohdistuivat sekä päästökauppasektorin että taakanjakosektorin puolelle.
- Saavutettu päästövähennys oli 0,16 Mt vuodessa.
- Valtion näkökulmasta vähennetyn CO2 tonnin hinnaksi tuli kerrostaloissa 15 euroa ja pientaloissa 20 euroa.
- Energia-avustusten lisäksi on käytetty energiatehokkuussopimuksia öljylämmitteisten asuinrakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi

Kevyen polttoöljyn bio-osuuden nosto

- Biopolttoöljyn lisäämisellä kevyeen polttoöljyyn voidaan pienentää mm. öljylämmityksen aiheuttamia päästöjä.
- Riippuen biopolttoöljyn hinnasta tämä voi hieman nostaa öljylämmityksen kustannuksia.
- Voimassa olevan lainsäädännön mukaan bio-osuus nousee portaittain 10 %:iin vuonna 2028.
- Esillä on ollut bio-osuuden nostaminen merkittävästi yli tämän tason.
- Polttoöljyn bio-osuuden nosto on nopea ja varma tapa saada aikaan merkittäviä päästövähennyksiä. Toimenpide kohdistuu myös työkoneisiin ja päästökaupan piirissä olevaan öljynkäyttöön.

Energianeuvonnan tehostaminen

- Motivan ja 11 alueorganisaation verkosto vastaavat energianeuvonnasta
- Energianeuvoja antaa puolueetonta tietoa energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiutuvan energian käyttöön liittyvistä keinoista.
- Henkilökohtaista neuvontaa on saatavilla sähköpostitse ja puhelimitse.
- Ryhmäneuvontaa tehdään webinaareissa, luennoilla ja tapahtumissa.
- Yhteistyö verkostoissa parantaa neuvonnan tavoitavuutta ja näkyvyyttä. Neuvonta on maksutonta.

Ilmastoratkaisujen vauhdittaja (ACE) -hanke

Tavoite: Edesauttaa Suomea saavuttamaan taakanjakosektorin päästövähennysvelvoite vuoteen 2030 mennessä ja hiilineutraaliustavoite vuoteen 2035 mennessä

Painopisteet: Haastavat päästövähennystoimet maataloudessa, raskaassa liikenteessä ja teollisuuden prosesseissa

Kesto: 2024–2030 (7 vuotta)

Budjetti: 20 miljoonaa euroa

Päärahoittaja: Euroopan unionin LIFE-ohjelma

Konsortio: Sektorit ylittävä kansallinen yli 50 toimijan yhteistyöhanke, jossa on mukana julkishallinnon toimijoita, tutkimuslaitoksia, yrityksiä ja säätiöitä

Kaisun valmisteluprosessi - osallistamismenettelyjä

- Kick-off tilaisuus 25.3.2024
- Sidosryhmätilaisuus 30.9. 2024
- Kansalaiskokous vuoden 2025 alussa (Flaire-hanke)
- Neuvottelutilaisuus saamelaiskäräjien kanssa tammikuussa 2025
- Ilmastobarometrikysely 2025 alussa
- Lausuntomenettely kun Kaisu-luonnos on valmistunut
- Erityisryhmien kuuleminen
- Muita sidosryhmätlaisuuksia

